

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 242 «Туризм»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Економіка та організація туристичної діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: **«Природоохоронні території як основа розвитку рекреаційного туризму» (на прикладі туристичної фірми «TPG Agency»)**

Виконавець

студентка факультету міжнародної економіки
Лазуренко Вероніка Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник

Старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Павлоцький Володимир Якович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Одеса 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в тому, що у наші складні часи люди все частіше потребують ефективного відновлення своєї енергії та зняття напруги, на що спрямований саме рекреаційний туризм.

Даний вид туризму має тісний зв'язок із природоохоронними територіями, адже природно-заповідні об'єкти приваблюють туристів своєю природою та різноманіттям екосистем. Організація рекреаційного туризму на природоохоронних територіях надає унікальну можливість поєднати відпочинок із взаємодією з навколишнім середовищем. Зазвичай такі місця забезпечені екологічними стежками, екскурсійними маршрутами та рекреаційними зонами із сприятливими умовами для відпочинку туристів і населення.

Розвинені країни активно інвестують у рекреаційний туризм задля залучення якомога більшої кількості туристів, сприяння екологічної свідомості, збільшення доходу та розвитку економіки. На нашу думку, попит на даний вид туризму значно збільшиться, особливо після завершення бойових дій на території нашої країни як серед іноземних, так і вітчизняних туристів.

Мета роботи полягає у теоретичному вивченні сутності рекреаційного туризму, його особливостей та ефективній організації рекреаційних турів на природоохоронних територіях.

У зв'язку з поставленою метою основні **завдання дослідження**:

- визначити сутність понять «рекреаційний туризм» та «природоохоронні території»;
- визначити особливості організації рекреаційного туризму, зокрема на природоохоронних територіях (на прикладі Одеської області);
- проаналізувати труднощі організації рекреаційного туризму на природоохоронних територіях через повномасштабне вторгнення;
- надати організаційно-економічну характеристику ТА «TPG Agency»;
- провести аналіз основної операційної діяльності та фінансових результатів ТА «TPG Agency»;
- спроектувати три рекреаційні тури для ТА «TPG Agency»;
- встановити точки беззбитковості нових турів за допомогою CVP-аналізу;
- проаналізувати економічну доцільність проектування рекреаційних турів для ТА «TPG Agency».

Об'єктом дослідження є процес організації рекреаційного туризму на природоохоронних територіях України.

Предметом дослідження є використання природоохоронних територій для проектування нових рекреаційних турів туроператором «TPG Agency».

Методи дослідження. Для реалізації поставленої у роботі мети було використано цілий комплекс методів і прийомів наукового пізнання, зокрема аналіз і синтез, системно-структурний аналіз, оцінювання, порівняння, табличний та графічний методи. Для економічного обґрунтування доцільності зроблених у третьому розділі пропозицій використовувалися елементи оптимізаційного моделювання на базі CVP-аналізу.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали:

підручники, навчальні посібники, монографічні видання, електронні публікації, нормативно-законодавчі акти України, збірники наукових праць, дані звітності підприємства ТА «TPG Agency». Основними монографічними джерелами, що висвітлювали рекреаційні аспекти туристичної діяльності були праці багатьох вітчизняних вчених, в першу чергу: В. В. Величко, Є. В. Панкова, І. В. Смаля, М. І. Долішнього, М. П. Кляпа, С. П. Кузика, Ф. Ф. Шандора.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (49 найменувань). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 67 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 59 сторінці. Робота містить 14 таблиць, 16 рисунків.

Попередні результати кваліфікаційної роботи були оприлюднені на IV Міжнародній науково-практичній конференції Одеського національного економічного університету «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України» та найшли відображення у науковій статті «Віртуальний туризм: особливості, переваги та недоліки впровадження».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади розвитку рекреаційного туризму»** автором розглянуті особливості організації рекреаційного туризму, зокрема на природоохоронних територіях. Визначено сутність понять «рекреаційний туризм» та «природоохоронні території». Охарактеризовані природоохоронні території Одеської області. Проаналізовані труднощі організації рекреаційного туризму на природоохоронних територіях через повномасштабне вторгнення.

У другому розділі **«Аналіз основної діяльності туристичного агентства «TPG Agency»** надано організаційно-економічну характеристику туристичного агентства «TPG Agency». Проведено аналіз основної операційної діяльності та фінансових результатів ТА «TPG Agency».

У третьому розділі **«Оцінка можливостей підвищення конкурентоспроможності ТА «TPG Agency» на ринку рекреаційного туризму»** було спроектовано три рекреаційні тури для ТА «TPG Agency»: «Чарівна Хмельниччина», «Королівські Бескиди», «Бузький Гард». За допомогою CVP-аналізу визначені точки беззбитковості даних турів. Проаналізовано економічну доцільність проектування нових рекреаційних турів для ТА «TPG Agency».

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження на тему «Природоохоронні території як основа розвитку рекреаційного туризму» (на прикладі туристичної фірми «TPG Agency») доцільно зробити наступні висновки:

1. Завдяки працям вітчизняних вчених визначено, що рекреаційний туризм створює усі умови для ефективного відновлення фізичного та психічного здоров'я туристів. Він пов'язаний з діяльністю, яка спрямована на відпочинок, оздоровлення та лікування. Розвинені країни зазвичай активно інвестують у рекреаційний туризм

зادля залучення якомога більшої кількості туристів, сприяння екологічної свідомості, збільшення доходу та розвитку економіки. У свою чергу, «природоохоронні території» – це території, що мають особливу цінність та утримуються з метою збереження, захисту природних ресурсів та біорізноманіття. Усього природно-заповідний фонд України становить 6,8% загальної площі країни або 4,1 млн га. Природоохоронні території, як важливий об'єкт природокористування, виконують економічну, природоохоронну та соціальну функції.

2. Рекреаційний туризм відрізняється саме спрямованістю на якісний та насичений відпочинок. Під час організації туру його можуть доповнювати інші види туризму, наприклад екологічний, культурно-пізнавальний, лікувальний туризм. Організація рекреаційного туризму передбачає розумний розподіл часу, забезпечення максимального комфорту та позитивних емоцій туристів. Важливо враховувати інтереси, цілі та фізичну підготовку туристів. Також під час планування подорожі варто звертати увагу на рекреаційний потенціал територій, тому доцільно організовувати рекреаційний туризм на природоохоронних територіях, що поєднують унікальну природу та туристичну інфраструктуру. При цьому є важливим зберігати природний баланс та дотримуватися принципів екологічно відповідального туризму. Однією з перспективних областей України для розвитку рекреаційного туризму на природоохоронних територіях є Одеська, яка володіє цінним природним потенціалом. З 2018-2023 рік вона мала тенденцію збільшення природно-заповідного фонду.

3. Наразі виникають труднощі організації рекреаційного туризму на природоохоронних територіях України через повномасштабне вторгнення, яке призвело до погіршення стану, руйнуванню природного середовища та ресурсів. Деякі природоохоронні території частково або повністю закриті для відвідування, що ускладнює розвиток рекреаційного туризму в таких місцях. Проаналізувавши інформацію Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, ми встановили, що внаслідок російської агресії було уражено понад 20% природоохоронних територій України. Під окупацією знаходяться 514 об'єктів природо-заповідного фонду, а природоохоронні території, що вже були деокуповані досі залишаються замінованими. На нашу думку, важливо, щоб план відбудови України, включав заходи з відновлення та збереження природоохоронних територій, а також подальше забезпечення безпечної організації рекреаційного туризму на даних територіях.

4. Франчайзингова мережа «TRG», зокрема турагентство «TRG Agency», що знаходиться у власності ФОП Цекова О. А. в м. Одесі, пропонує широкий спектр послуг та турів, створює сприятливі умови для праці, а також надає можливість вдосконалювати свої знання та навички. Головна мета «TRG» – гарантування усім туристам права на комфортний, цікавий та бюджетний відпочинок. Охарактеризоване підприємство має лінійну організаційну структуру, тобто директор та власник турагентства Цеков О. А. несе усю відповідальність за організацію роботи та прийняття рішень. Наразі діяльність ТА «TRG Agency» обмежується повномасштабним вторгненням до України.

5. Проведено аналіз основної операційної діяльності та фінансових результатів ТА «TRG Agency» на основі Звіту про туристичну діяльність за формою

№1-туризм. У 2017-2019 рр. «TPG Agency» реалізовувало тури вітчизняним туристам тільки для подорожей за кордон, що свідчить про великий попит на виїзний туризм. Зазвичай туристи подорожували з ціллю відпочинку та дозвілля. Завдяки збільшенню кількості обслугованих туристів фінансові результати діяльності агентства мали суттєве зростання у 2019 р. Проаналізовано, що для «TPG Agency» важливо підвищувати ефективність своєї діяльності та продовжувати працювати без збитків. Також, на нашу думку, «TPG Agency» варто розширити асортимент турів та додати до продуктової лінійки екскурсійні послуги.

6. Спроектовано три нові рекреаційні тури для ТА «TPG Agency»: «Чарівна Хмельниччина», «Бузький Гард» та «Королівські Бескиди», що передбачають маршрути по різних природоохоронних територіях України. Це дозволить туристам поєднати відпочинок із взаємодією з навколишнім середовищем, а підприємству підвищити прибуток. Задля забезпечення туристам безпечного пересування та відпочинку, впровадження розроблених турів до асортименту туристичних продуктів «TPG Agency» варто планувати після завершення повномасштабного вторгнення та повного відновлення діяльності турагентства.

7. Завдяки встановленим точкам беззбитковості нових турів за допомогою CVR-аналізу, ми спрогнозували, що для беззбиткової роботи та подальшого збільшення прибутку «TPG Agency» повинно реалізувати протягом року не менше 5 турів «Чарівна Хмельниччина» та «Королівські Бескиди», а також не менше 15 турів «Бузький Гард».

8. Проаналізувавши економічну доцільність проектування нових рекреаційних турів для ТА «TPG Agency», ми встановили, що при одночасній реалізації трьох рекреаційних турів, можна працювати без збитків й отримувати більший прибуток. В нинішніх складних умовах організація даних турів є досить рентабельною. «TPG Agency», варто розширити асортимент туристичних послуг та включити спроектовані рекреаційні тури, задля підвищення ефективності своєї діяльності.